

Історія

УДК 94:364.061.2 (711)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18163583>

Королівський канадський легіон: служіння, адвокація, пам'ять

Костючок Петро Леонтійович,

кандидат історичних наук, доцент, професор кафедри етнології і археології факультету історії, політології і міжнародних відносин, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна,
<https://orcid.org/0000-0001-8719-8723>

Солонець Ірина Федорівна,

кандидат історичних наук, доцент кафедри етнології і археології факультету історії, політології і міжнародних відносин, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-1853-4652>

Щербін Лілія Василівна,

кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри всесвітньої історії факультету історії, політології і міжнародних відносин, Карпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-4456-6597>

Прийнято: 22.12.2025 | Опубліковано: 31.12.2025

Анотація: У статті здійснено комплексний аналіз діяльності Королівського канадського легіону як провідної некомерційної організації Канади, що опікується правами та соціальним захистом ветеранів, мобілізує зусилля для допомоги військовослужбовцям та їхнім сім'ям. На основі аналізу історичних етапів становлення ККЛ – від об'єднання ветеранських груп Першої світової війни до сучасної розгалуженої мережі – розкрито специфіку його організаційної структури, інформаційної діяльності. Метою статті є з'ясування головних інструментів діяльності ККЛ у сферах адвокації, медичної та фінансової підтримки, соціалізації ветеранів. Висвітлено унікальність моделі членства, яка залучає не тільки військових, а й цивільних осіб, що водночас консолідує суспільство навколо ветеранських потреб і викликає неоднозначне ставлення, критику. Досліджено комеморативні практики Королівського канадського легіону, який вшановує та пам'ятає ветеранів Канади усіх війн, зокрема, використання маку як захищеного символу національної пам'яті для вшанування загиблих військових на День пам'яті 11 листопада, обрання Матері Срібного Хреста для покладання вінка під час церемонії Дня пам'яті до Національного військового меморіалу в Оттаві від імені всіх матерів, які втратили дітей, котрі служили своїй країні. Авторами проаналізовано різноманітні заходи Легіону щодо залучення молоді до меморіалізації через систему освітніх конкурсів. Наголошено, що канадський досвід є цінним для України в контексті розбудови мережі ветеранських просторів у територіальних громадах, створення прозорих механізмів благодійності, залучення до волонтерства та формування традицій вшанування героїв.

Ключові слова: Королівський канадський легіон, Канада, Перша світова війна, ветеран, волонтер, реінтеграція, адвокація, комеморація, мак, пам'ять.

Royal Canadian Legion: service, advocacy, memory

Petro Kostyuchok,

Candidate of Historical sciences, Associate Professor, professor of the Department of Ethnology and Archaeology, Faculty of History, Political Science and International Relations, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-8719-8723>

Iryna Solonets,

PhD in History and Ethnology, Associate Professor, Department of Ethnology and Archeology, Faculty of History, Politology and International Relations, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0003-1853-4652>

Liliia Shcherbin,

Candidate of Historical sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of World History, Faculty of history, political science and international relations, Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Ivano-Frankivsk, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-4456-6597>

Abstract: *The article provides a comprehensive analysis of the activities of the Royal Canadian Legion as a leading non-profit organization in Canada that cares about the rights and social protection of veterans, mobilizes efforts to help servicemen and their families. Based on an analysis of the historical stages of the formation of the Royal Canadian Legion - from the unification of veteran groups of the First World War to the modern extensive network - the specifics of its organizational structure and information activities are revealed. The aim of the article is to clarify the main tools of the Royal Canadian Legion's activities in the*

areas of advocacy, medical and financial support, and socialization of veterans. The uniqueness of the membership model, which involves not only military personnel, but also civilians, is highlighted, which at the same time consolidates society around veteran needs and causes ambiguous attitudes and criticism. The commemorative practices of the Royal Canadian Legion, which honors and remembers Canadian veterans of all wars, are examined, including the use of the poppy as a protected symbol of national remembrance to honor fallen soldiers on Remembrance Day on November 11, and the selection of a Silver Cross Mother to lay a wreath at the Remembrance Day ceremony at the National War Memorial in Ottawa on behalf of all mothers who have lost children serving their country. The authors analyze the Legion's various activities to engage youth in memorialization through a system of educational competitions. It is emphasized that the Canadian experience is valuable for Ukraine in the context of building a network of veteran spaces in territorial communities, creating transparent mechanisms for charity, engaging in volunteerism, and forming traditions of honoring heroes.

Keywords: *Royal Canadian Legion, Canada, World War I, veteran, volunteer, reintegration, advocacy, commemoration, poppy, memory.*

Постановка проблеми. Перша світова війна зумовила появу нової соціальної групи ветеранів, об'єднаних не тільки бойовим досвідом, але й потребами повернення до цивільного життя, юридичними вимогами та правами [5]. Королівський канадський легіон (далі – ККЛ) – канадська некомерційна організація, діяльність якої спрямована на допомогу, підтримку ветеранів, вшанування пам'яті. В умовах російсько-української війни та зростанні кількості ветеранів в Україні такий досвід є важливим, цінною моделлю для формування власної ветеранської політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зарубіжній історіографії вивчено історію та еволюцію Королівського канадського легіону [2; 4; 8–11],

висвітлено ставлення Легіону до ветеранів-сикхів [18], розглянуто простори емоцій ККЛ [16], інтерпретовано Легіон, як живий меморіал [3], участь ККЛ у конструюванні колективної пам'яті [3]. Також досліджено сприйняття членами Королівського канадського легіону ролі маку у невербальному спілкуванні, формування колективної пам'яті, національної ідентичності та публічного дискурсу, суперечливі політичні та культурні аспекти маку, а також значення Легіону у збереженні спадщини маку [6]. У зарубіжній історіографії окреслено значення Легіону як інституції, котра мобілізувала націю [17].

В українській історіографії проблема діяльності Королівського канадського легіону залишається маловивченою. Окремі аспекти його функціонування окреслені у дослідженнях про зарубіжний досвід соціальної адаптації військових [1].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість досліджень у зарубіжній історіографії існує потреба вивчення напрямків, форм та інструментів діяльності Королівського канадського легіону, інформаційної політики, участі у комеморативних практиках, меморіалізації.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Завдання статті – з'ясувати специфіку утворення, функціонування Королівського канадського легіону.

Виклад основного матеріалу дослідження. Королівський канадський легіон – канадська некомерційна організація створена у 1925 р. ветеранами для ветеранів: «Ми виступаємо за турботу та пільги для всіх, хто служив Канаді, незалежно від того, коли і де вони служили» [15]. На сьогодні до його складу входять діючі та колишні військовослужбовці Збройних сил Канади, Королівської канадської кінної поліції, провінційних та муніципальних поліцейських сил, їхні сім'ї та інші пов'язані з ними особи. Членство у Королівському канадському легіоні також відкрите для широкої громадськості.

Канадський легіон був утворений об'єднанням ветеранських організацій, які діяли після Першої світової війни. Серед них чисельністю та впливом вирізнялася створена у 1917 р. Асоціація ветеранів Великої війни (GWVA) [7].

25-27 листопада 1925 р. на Конференції єдності ветеранські групи, очолювані GWVA, об'єдналися і створили Канадський легіон Ліги служби Британської імперії. Завданнями Канадського легіону було підтримувати ветеранів, відстоювати їхні права та сприяти вшануванню пам'яті. Легіон було зареєстровано актом парламенту 17 липня 1926 р. Саме ця дата відзначається як офіційна річниця Легіону.

У середині 1930-х рр. пріоритетом діяльності Легіону став захист охорони здоров'я ветеранів. Легіон лобіював створення спеціалізованих лікарень та лікування для ветеранів [19]. Під час та після Другої світової війни легіон мобілізував зусилля для допомоги військовослужбовцям, які повернулися з Другої світової війни (1939–1945).

У 1959 р. Легіон виключив слово «Британська імперія» зі своєї назви, в 1960 р. королева Єлизавета II надала згоду на використання Легіоном назви «Королівський». У 1961 р. організацію офіційно перейменовували на Королівський канадський легіон [19].

У 1960–1980-х рр. Легіон розширив свою діяльність щодо догляду за ветеранами, освіти з питань пам'яті, молодіжних та громадських програм. У 1990–2000-х рр. ККЛ інтенсифіковано національну адвокацію прав ветеранів та модернізовано комунікації та послуги для членів. З 2010-х рр. організація охоплює своїм захистом нові покоління ветеранів.

ККЛ – найбільша канадська організація підтримки ветеранів, кредом діяльності якої є, щоб «Канада ніколи не забувала». Сьогодні ККЛ нараховує 270 000 членів та 1350 відділень у Канаді [15]. Членом легіону може стати будь-який громадянин Канади або громадянин союзної країни віком від 18 років. Існує чотири основні категорії членства: звичайне членство (включає

військовослужбовців дійсної служби та військовослужбовців у відставці, резервістів, членів Королівської канадської кінної поліції, поліцейських, членів Канадської берегової охорони); асоційоване членство (включає батьків, подружжя, вдів, вдовців, дітей, онуків, братів і сестер, племінниць, а також племінників особи, яка має або мала право на звичайне членство); членство з голосуванням у партнерській програмі (включає громадян Канади або підданих Співдружності з країни-союзниці, які підтримують цілі та завдання Королівського канадського легіону та не мають права на звичайне або асоційоване членство через службу чи сімейні об'єднання); афілійоване членство без права голосу (включає не громадян Канади або підданих країн Співдружності, які не входять до складу Союзної країни та підтримують цілі та завдання Королівського канадського легіону) [15].

Членські внески визначаються на рівні відділення та допомагають підтримувати діяльність відділення, становлять від 50 до 70 доларів США на члена на рік. Частина внесків йде на підтримку національних та провінційних операцій, таких як адміністрування, програми та пільги для членів, маркетинг та обладнання.

ККЛ діє на національному, провінційному та місцевому рівнях. Командування Домініону є національною штаб-квартирою та відповідає за національну адвокацію, представництво та допомогу ветеранам, розробку національних програм та адміністративний нагляд за організацією [15].

На національному рівні посади та політика визначаються Виконавчою радою Домініону (DEC), національним керівним органом Королівського канадського легіону. Члени DEC складаються з президента Домініону та старших виборних офіцерів, яких обирають члени на Конвенції Домініону. До складу DEC також входить президент кожного провінційного командування та спеціального відділу. Штаб-квартира Легіону є адміністративним та операційним органом Командування Домініону, розробляє та сприяє

національним програмам, адмініструє членство, контролює Департамент служби ветеранів та підтримує офіцерів служби на командних рівнях.

Провінційні командування мають виконавчу посаду, яку обирають члени Командування. Вони забезпечують керівництво та підтримку своїх відділень і забезпечують дотримання ними статуту Легіону. Кожне Командування має професійних офіцерів Командної служби, які допомагають ветеранам із заявками на отримання пільг та підтримкою. Провінційні командування також розробляють провінційні програми та ініціативи для задоволення потреб ветеранів. Провінційні командування проводять провінційні з'їзди кожні два роки для визначення провінційної політики та напрямків діяльності Командування.

Відділення Легіону є автономними та діють незалежно. Їхня політика та діяльність визначаються їхнім членством відповідно до Статуту Легіону, що дозволяє їм задовольняти потреби місцевих ветеранів та підтримувати свою громаду. Відділення мають обраний виконавчий комітет та комітети, які керують їхньою діяльністю, а також волонтерів-офіцерів служби, які можуть допомагати місцевим ветеранам та направляти їх до Провінційного командування для отримання спеціалізованої допомоги.

Виконавчу раду обирають на два роки на з'їзді ККЛ. У серпні 2024 р. на 49-му Національному з'їзді Королівського канадського легіону обрано діючу Виконавчу раду у складі великого президента, національного президента, першого національного віце-президента, 3 національних віце-президентів, національного скарбника, національного голови дебатів, національного виконавчого директора.

Королівський канадський легіон сприяв створенню благодійної організації Національний фонд Легіону. Фонд, очолюваний волонтерською радою директорів, зосереджується на таких ініціативах, як оздоровлення ветеранів, стипендії, гранти, паломництва та конкурси пам'яті [14].

Прагнучи «віддячити тим, хто так багато пожертвував», Легіон за допомогою Національного фонду сприяє покращенню здоров'я та фінансового становища ветеранів, зменшують безпритульність серед ветеранів, надаючи допомогу з житлом.

Через щорічні Національні конкурси пам'яті молоді, Національний фонд Легіону, за підтримки Королівського канадського легіону та шкіл по всій країні, запрошує канадську молодь та дітей вшанувати канадських ветеранів та сприяти традиції пам'яті через візуальне мистецтво, літературу та відео. Конкурси включають кілька рівнів. Плакати та літературні роботи спочатку змагаються на місцевому рівні відділення Легіону, а переможці просуваються до провінційного рівня. Відео роботи спочатку змагаються на провінційному рівні Командування Легіону. Потім провінційні фіналісти всіх конкурсів проходять до фінального суддівства Національного фонду Легіону, щоб визначити національних переможців [14].

Участь у цих конкурсах надає молоді досягнути особистий успіх та розвиток, отримати визнання, натхнення, допомагає подолати розрив між різними поколіннями та сприяють посиленню взаємодії між ветеранами та молоддю, виховуючи глибоку повагу до Героїв Канади. Таким чином канадська молодь об'єднується, щоб вшанувати пам'ять ветеранів, сприяючи почуттю національної гордості та зміцнюючи зв'язки у своїй громаді.

За сприяння Королівського канадського легіону, Паломництво пам'яті Національного фонду Легіону пропонує канадцям подорож до Франції, Бельгії та Нідерландів, досліджуючи місця битв. Паломники проводять два тижні, мандруючи історичними полями битв, окопами та пляжами Нормандії, віддаючи шану на кладовищах та в музеях.

24 травня – 1 червня 2026 р. заплановано тур «Ми пам'ятатимемо їх: визначні моменти», 8-денну подорож історичними полями битв Канади у Франції та Бельгії. як спосіб ознайомитися з військовою історією Канади [14].

ККЛ прагне «висловити свою вдячність за жертви, принесені ветеранами, через національні та провінційні командування, регіональні відділення та членів надає непохитну підтримку та забезпечує, щоб пам'ять про них жила через вшанування пам'яті» [15].

У Королівському канадському легіоні зазначають, що вірять в силу людей, які працюють разом, тому волонтерство стало основою залучення людей до його діяльності.

Оскільки ветерани служили, захищаючи права та свободи, Королівський канадський легіон прагне забезпечити їм належну турботу та підтримку: «Служіння тим, хто служив» [15]. Для розробки ефективного захисту інтересів ветеранів та їхніх сімей, Легіон підтримує та проводить дослідження, спілкується з ветеранами та їхніми сім'ями, а також консультується з експертами з відповідних питань. Адвокаційна діяльність ККЛ узгоджується з роботою 20 інших канадських організацій, що входять до складу Консультативної асамблеї ветеранів, співпрацює з урядовими, військовими та іншими ветеранськими організаціями.

Окрім безпосередньої допомоги ветеранам та їхнім сім'ям у процесі подання заяв на отримання допомоги по інвалідності через Управління у справах ветеранів Канади (VAC), Легіон пропонує різноманітні програми, ресурси та направлення для підтримки здоров'я ветеранів, переходу до цивільного життя, фінансової допомоги та благополуччя, підтримує сім'ї, людей похилого віку, безпритульних ветеранів, однолітків (формування позитивного комунікативного середовища, зокрема, «Buddy Check Coffee» – програма для ветеранів, яка сприяє розвитку товарищескості в невимушеній обстановці). Відділення ККЛ координують волонтерські візити до ветеранів, які перебувають у закладах довгострокового догляду та перебувають на пенсії у своїй громаді.

Важливою сферою діяльності ККЛ стало вшанування пам'яті загиблих, комеморативні практики. 11 листопада 1919 р. у Канаді вперше відзначали перший День перемир'я, офіційно визнаний Днем пам'яті в 1931 р. Групи ветеранів, включаючи GWVA, організували перші церемонії. У 1931 році, коли після двох років лобіювання ветеранських груп уряд відокремив свято Дня подяки від Дня перемир'я та зробив останній державним святом, перейменувавши його на День пам'яті, офіційні церемонії були остаточно перенесені на 11:00 і набули стандартизованої форми. Саме на цьому етапі, завдяки участі Канадського легіону в плануванні церемоній та більшій свободі людей брати перерву з роботи для участі в церемоніях, участь ветеранів у національних церемоніях зростає [3]. Сьогодні Легіон проводить церемонії по всій країні, включаючи Національну церемонію в Оттаві.

6 липня 1921 р. у Канаді було запроваджено використання червоного маку пам'яті. На основі вірша канадського підполковника Дж. Маккрея «На полях Фландрії», А. Герен представила мак як спосіб збору коштів для ветеранів. GWVA запровадила цю традицію в Канаді, що стало першою маковою кампанією.

Акція вшанування пам'яті – один із найважливіших способів вшанувати ветеранів та подякувати їм за їхню жертву. Королівський канадський легіон стоїть на сторожі національної пам'яті, «прагне забезпечити, щоб канадці ніколи не забули» [15]. «Ми пам'ятаємо канадських ветеранів усіх конфліктів, а також тих, хто пішов на жертви на домашньому фронті. Наша місія полягає в тому, щоб Канада ніколи не забула жертви наших Канадських збройних сил, Королівської канадської кінної поліції, офіцерів миру, торгового флоту та резерву. Ми також пам'ятаємо наші військові родини – матерів, батьків, синів і дочок канадських ветеранів», зазначають легіонери [15].

Легіон закликає долучатися до Акції пам'яті 11 листопада, знайти місцеву церемонію, носити свій мак, дотримуватись двох хвилин мовчання,

пожертвувати до Фонду маку. Завдяки внескам до Фонду маку Легіон допомагає всім ветеранам Канади та їхнім родинам. Для ефективної підтримки ветеранів використовують різні способи зробити пожертву: онлайн, поштою; пожертва у місцевому відділенні Легіону; пожертва під час макової кампанії Легіону з останньої п'ятниці жовтня до 11 листопада на столах Легіону та в скриньках з маком.

З останньої п'ятниці жовтня до Дня пам'яті 11 листопада мільйони канадців носять мак як візуальну обіцянку ніколи не забувати тих, хто служив і жертвував собою. Мак також є визнаним символом кампанії Легіону «Мак», яка збирає кошти для підтримки ветеранів та їхніх утриманців. ККЛ закликає усіх носити мак: «Мак на лацкані Легіону є священним символом Пам'яті і не повинен бути прикріплений шпилькою, яка закриває мак. Мак слід носити з лівого боку, над серцем» [15]. Мак на лацкані слід носити упродовж періоду пам'яті, з останньої п'ятниці жовтня до 11 листопада. Легіон закликає носити мак на похоронах ветеранів та під час будь-яких пам'ятних подій, таких як поминальна служба або річниця битви при Вімі-Рідж (9–12 квітня 1917 р.).

Командування Домініону Королівського канадського легіону зареєструвало торгову марку із зображенням маку, щоб захистити емблему маку як символ пам'яті. Народ Канади також надав посилений захист емблемі маку як захищеному знаку через Акт парламенту 1948 р. [15].

Королівський канадський легіон пропонує широкий асортимент товарів з маком, щоб допомогти канадцям вшанувати та підтримувати ветеранів цілий рік: одяг, сувеніри, аксесуари, ювелірні вироби. Щороку Національний фонд Легіону організовує кампанію зі збору коштів «Цифровий мак».

Щороку ККЛ обирає Мати Срібного Хреста для покладання вінка під час церемонії Дня пам'яті до Національного військового меморіалу в Оттаві від імені всіх матерів, які втратили дітей, служачи своїй країні [15].

Королівський канадський легіон прагне забезпечити розуміння та продовження традиції пам'яті молоддю. Відділення Легіону підтримують участь молоді у вшануванні пам'яті різними способами: від проведення церемоній пам'яті в школах, спілкування зі студентами та молодіжними організаціями про ветеранів, запрошення молоді до участі у громадських та відділених поминальних службах.

Через щорічні Національні конкурси пам'яті молоді, Національний фонд Легіону за сприяння Королівського канадського легіону та шкіл по всій країні запрошує канадську молодь та дітей вшанувати канадських ветеранів та сприяти традиції пам'яті. Усі переможці національного рівня отримують грошову премію за свою роботу. Переможці серед старшокласників, які посіли перші місця, мають право на нашу найпрестижнішу нагороду – поїздку до Оттави та можливість представляти молодь Канади на церемонії Національного дня пам'яті [14].

Щоб залучити молодь до макової кампанії вдома пропонують проводити різні заходи: намалювати, розфарбувати маки чи зображення Пам'яті, розмістити у вікні; намалювати мак на камені та помістити його на могилах канадських ветеранів; зробити паперовий мак.

У 2026 р. Королівський канадський легіон святкуватиме 100-річний ювілей своєї діяльності. Уже розпочаті заходи відзначення цієї дати, можна придбати календар, значок, ручки, чашки, кепки, пазл з 1000 елементів, що висвітлює ключові моменти в історії легіону.

Висновки. Королівський канадський легіон – важлива ветеранська організація Канади, котра має столітню історію служіння та допомоги. Легіон пропонує різноманітні програми підтримки для ветеранів та їхніх сімей, виробив практики турботи для військовослужбовців, створив механізми масштабування допомоги, емпатії, вдячності, формує культуру пам'яті.

Подальші дослідження теми Королівського канадського легіону можуть бути спрямовані на вивчення історіографії цієї проблеми, трансформації діяльності ККЛ в умовах пандемії, цифровізації, гендерні аспекти, вивчення досвіду взаємодії ветеранів різних поколінь.

Список використаних джерел

1. Мальований М. І., Улянич Ю. В. Зарубіжний досвід професійної та соціальної адаптації військових. *Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць*. 2023. № 3–4. С. 38–47.
2. Bowering C. H. *Service : the story of the Canadian Legion, 1925–1960*. Ottawa : Dominion Command, Canadian Legion. 1960, 240 p.
3. Davidson M. Acts of Remembrance: Canadian Great War Memory and the Public Funerals of Sir Arthur Currie and Canon F.G. Scott. *Études canadiennes / Canadian Studies*. 2016. № 80. URL: <http://journals.openedition.org/eccs/688>; <https://doi.org/10.4000/eccs.688> (Last accessed: 1.11.2025).
4. Durflinger S. M. *Veterans with a Vision: Canada's War Blinded in Peace and War*. Vancouver : UBC Press, 2010. 464 p.
5. Eichenberg J., Newman J.P. Introduction: The Great War and Veterans' Internationalism. In: Eichenberg, J., Newman, J.P. (eds) *The Great War and Veterans' Internationalism*. Palgrave Macmillan, London, 2013. URL: https://link.springer.com/chapter/10.1057/9781137281623_1 (Last accessed: 5.11.2025).
6. Genter J. *Beyond the Flower: Interpreting the Nonverbal Role of the Poppy Among Legion Members in Whitney Pier*. Diss. Cape Breton University, 2025. 113 p.
7. Great War Veterans' Association of Canada, *Constitution and By-Laws 1917*. Ottawa: The Mortimer Co. Ltd., 1918. 39 p.

8. Jarvie J., Swift D. The Royal Canadian Legion, 1926–1986. Toronto: Discovery Books, 1985. 160 p.
9. Keirstead R. Continuity and change in the Royal Canadian Legion: Supporting veterans from 1925 to present in New Brunswick and nationally. 2022. 170 p. URL: <https://unbscholar.lib.unb.ca/items/942f2e20-3987-47e4-95e7-874510ab7eb4> (Last accessed: 5.11.2025).
10. Maclean M., Roach M., Keough J., MacLean L. Veteran income and employment policies in Canada. *Journal of Military, Veteran and Family Health*. 2019. T. 5. P. 111–119. 10.3138/jmvfh.5.s1.2018-0037 (Last accessed: 5.11.2025).
11. Morton D., Wright G. Winning the Second Battle: Canadian Veterans and the Return to Civilian Life 1915–1930. Toronto: University of Toronto Press, 1987. 328 p.
12. Osborne B. S. Landscapes, memory, monuments, and commemoration: Putting identity in its place. *Canadian Ethnic Studies Journal*. 2001. 33 (3). P. 39–79.
13. Osborne M. E. «An Everlasting Service»: The American and Canadian Legions Remember the First World War, 1919–1941. Theses and Dissertations--History. 33. 2016. URL: https://uknowledge.uky.edu/history_etds/33 (Last accessed: 4.11.2025).
14. The Legion National Foundation. URL: <https://lnfcanada.ca/> (Last accessed: 2.11.2025).
15. The Royal Canadian Legion. URL: <https://www.legion.ca/home> (Last accessed: 30.10.2025).
16. Thien D. "Death and bingo? The Royal Canadian Legion's unexpected spaces of emotion. *Emotion, place and culture*. (J. Davidson, Ed.) London, 2009. P. 207–225.
17. Turek T. Mobilizing Imperial Sentiment: Identities, Institutions, and Information in British Canada's Road to War, 1937–1940. *Études canadiennes* /

Canadian Studies. 2013. 75. P. 13–31. URL: <http://journals.openedition.org/eccs/264>. <https://doi.org/10.4000/eccs.264> (Last accessed: 30.10.2025).

18. Walton-Roberts M. Relocating the Sikh subject: Sikh veterans and the royal Canadian legion. *Sikh formations*. 2011. 7 (2). P. 195–210. 10.1080/17448727.2011.593349. (Last accessed: 1.11.2025).

19. Wright G. Royal Canadian Legion. In *The Canadian Encyclopedia*. URL: <https://thecanadianencyclopedia.ca/en/article/royal-canadian-legion> (Last accessed: 1.11.2025).